

Κ. ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ: ΟΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΔΡΟΜΟΙ ΣΤΗΝ ΑΙΧΜΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Το προσωπικό του όραμα για την ανάπτυξη των ελληνικών αυτοκινητοδρόμων, τα «μεγάλα έργα» που έρχονται και εντάσσονται στο σχέδιο της Βιώσιμης Κινητικότητας, αλλά και το «πράσινο» μέλλον των μεγάλων οδικών αξόνων περιγράφει στην εφ' όλης της ύλης συνέντευξη που παραχώρησε στο Construction ο Κωνσταντίνος Κουτσούκος, πρόεδρος της ένωσης ελληνικών υποδομών και οδών με διόδια, Hellastron.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΠΙΣΠΙΡΙΓΚΟ

Κύριε Κουτσούκο, αρχικά θα ήθελα να μου περιγράψετε τους στόχους σας από τη θέση του επικεφαλής της Hellastron. Ποιο είναι το όραμά σας και πώς θα γίνει εφικτό;

Η Hellastron συνέβαλε αποφασιστικά στην ολοκλήρωση του νέου σύγχρονου δικτύου αυτοκινητοδρόμων στην Ελλάδα. Με συνολικό μήκος 2.145,3 χλμ., οι σύγχρονοι αυτοκινητόδρομοι των μελών της Hellastron αποτελούν ένα πρωτοποριακό δίκτυο για τα ελληνικά και ευρωπαϊκά δεδομένα, φέρνοντας όλους τους προορισμούς στην Ελλάδα πιο κοντά από ποτέ. Με κατασκευή που ανταποκρίνεται, και πολλές φορές ξεπερνά, τις πιο πρόσφατες ευρωπαϊκές τεχνικές προδιαγραφές και με διεθνή πρωτοπορία στον τομέα της λειτουργίας, το δίκτυο προσφέρει ένα υψηλότατο επίπεδο οδικής ασφάλειας, μαζί με υψηλού επιπέδου υπηρεσίες, αξιοπιστία και άνεση σε κάθε μετακίνηση. Από τη ίδρυσή της μέχρι σήμερα οι διαχρονικοί στόχοι της Hellastron είναι:

- Η συνεχής βελτίωση των οδικών υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους χρήστες.
- Η προώθηση της οδικής ασφάλειας.
- Η προώθηση και υποστήριξη της έρευνας σε θέματα μεταφορών μέσω συνεργασιών με σχετικούς Φορείς και Ινστιτούτα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
- Η ανάπτυξη της επιστήμης της κατασκευής και διαχείρισης οδικών υποδομών.
- Η δημιουργία ικανών και ενημερωμένων στελεχών και η ανταλλαγή γνώσης τεχνογνωσίας.
- Η συμμετοχή στους αντίστοιχους φορείς στην Ευρώπη και ανά τον κόσμο.
- Η ανάδειξή της σε Θεσμικό συνομιλητή σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Στα πλαίσια αυτά και συνεχίζοντας το πολύτιμο έργο των προκατόχων μου στη θέση αυτή και της Ένωσής μας, δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε θέματα όπως:

- Η συνεχής βελτίωση του επιπέδου ταξιδιωτικής εμπειρίας για τους χρήστες του δικτύου της Hellastron μέσω της εφαρμογής και χρήσης ενός ενιαίου τετραψήφιου αριθμού έκτακτης ανάγκης για όλους τους αυτοκινητόδρομους, της παροχής on-line πληροφόρησης για τις κυκλοφοριακές συνθήκες που επικρατούν στο δίκτυο της Hellastron, και τη χρήση νέων καινοτόμων υπηρεσιών στους συνδρομητές των υπηρεσιών ηλεκτρονικής πληρωμής τέλους διοδίου.

- Η άμεση και ουσιαστική προώθηση της ηλεκτροκίνησης στη χώρα μας, με στόχο την επόμενη διετία να υπάρχει ένας τουλάχιστον σταθμός φόρτισης ανά 54 χιλιόμετρα στο δίκτυο της Hellastron. Σήμερα υπάρχουν σε λειτουργία περισσότεροι από 30 σταθμοί φόρτισης, ενώ 18 σταθμοί προγραμματίζονται για το άμεσα επόμενο χρονικό διάστημα και 40 επιπλέον σταθμοί βρίσκονται στο στάδιο της μελέτης.

- Η προώθηση της οδικής ασφάλειας με ουσιαστικές ενέργειες και στοχευμένες δράσεις σε συνεργασία με φορείς που έχουν σημαντική παρουσία και ενεργή δράση για το συγκεκριμένο θέμα, όπως το Ινστιτούτο Οδικής Ασφάλειας «Πάυλος Μυλωνάς». Στα πλαίσια αυτά στηρίζουμε ενεργά το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Οδική Ασφάλεια 2021-2030 που ανακοίνωσε το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών η υλοποίηση του οποίου έχει ύψιστη σημασία για τη χώρα μας. Ενδεικτικά θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι μέχρι σήμερα έχουν υλοποιηθεί περισσότερες από 450 δράσεις για θέματα οδικής ασφάλειας από τα μέλη της Hellastron.

- Η ανάδειξη της Hellastron σαν θεσμικός συνομιλητής σε θέματα οδικών υποδομών, οδικής ασφάλειας, βιώσιμης κινητικότητας, καθώς και αναπτυξιακών στρατηγικών.

Αντιλαμβάνομαι πως οι αυτοκινητόδρομοι βρίσκονται σε ένα κομβικό σημείο. Λόγω του Green Deal, η Ε.Ε. στρέφεται στα σιδηροδρομικά έργα και σταματά τη χρηματοδότηση μεγάλων οδικών έργων. Πώς κρίνετε τη συγκεκριμένη απόφαση;

Για την επίτευξη μιας Βιώσιμης Κινητικότητας (Sustainable Mobility) σε εθνικό αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς και για την υποστήριξη της αναπτυξιακής πορείας της χώρας μας, είναι απαραίτητη τόσο η ολοκλήρωση του βασικού εθνικού οδικού δικτύου όσο και η ανάπτυξη των σιδηροδρομικών (και όχι μόνο) υποδομών στη χώρα μας. Άλλωστε, το σιδηροδρομικό και το οδικό δίκτυο είναι συμπληρωματικές υποδομές που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που απολαμβάνει ο τελικός χρήστης καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος.

Η ολοκλήρωση του βασικού οδικού δικτύου της χώρας μας έχει ήδη δρομολογηθεί τόσο με την ανάθεση κατασκευής των εκκρεμών τμημάτων όπως το βόρειο τμήμα του Ε65 ή το τμήμα Πάτρα-Πύρ-

Κωνσταντίνος Κουτσούκος, πρόεδρος της ένωσης Hellastron

γος, όσο και με την ολοκλήρωση των προπαρασκευαστικών εργασιών για την κατασκευή των νέων οδικών υποδομών όπως αυτό του Βόρειου Οδικού Αξονα Κρήτης (ΒΟΑΚ).

Όμως στα πλαίσια της Βιώσιμης Κινητικότητας η χώρα μας έχει να αντιμετωπίσει νέες προκλήσεις που σχετίζονται με τη χρήση των αυτόνομων και διασυνδεδεμένων οχημάτων, η λειτουργία των οποίων απαιτεί σημαντικές επενδύσεις για την ανάπτυξη και λειτουργία των οδικών υποδομών τόσο του δικτύου της Hellastron όσο και του λοιπού οδικού δικτύου. Ως εκ τούτου, μελλοντικά θα δούμε «Μεγάλα Έργα» που σχετίζονται με την ανάπτυξη των προαναφερόμενων οδικών και τεχνολογικών υποδομών μιας και η Ε.Ε. έχει αποφασίσει να στηρίξει έμπρακτα δράσεις που συμβάλουν στη Βιώσιμη Κινητικότητα. Τα έργα αυτά θα σχετίζονται με θέματα αυτοματισμού και χρήσης νέων τεχνολογιών όπως το 5G, της βελτίωσης της αποδοτικότητας των οδικών υποδομών, τη μείωση του τελικού αποτυπώματος που αφήνουν στο περιβάλλον, κ.ά.

Παράλληλα, η Ε.Ε. στηρίζει δράσεις και θα συνεχίσει να στηρίζει δράσεις και έργα οδικών υποδομών που σχετίζονται με τα θέματα οδικής ασφάλειας τόσο στη χώρα μας όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο το γεγονός ότι για τα επόμενα τέσσερα χρόνια θα υλοποιηθούν παρεμβάσεις που σχετίζονται με την οδική ασφάλεια του δικτύου της χώρας

μας συνολικού ύψους 470 εκατομμυρίων ευρώ που χρηματοδοτούνται κατά 50% από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Ο κοινός πομποδέκτης για όλα τα διόδια είναι γεγονός. Πώς εκτιμάτε τα αποτελέσματα του συγκεκριμένου μέτρου;

Η διαλειτουργικότητα επιτεύχθηκε τον Νοέμβριο του 2020 και είναι ένα από βασικά βήματα για την εναρμόνιση των προσφερόμενων υπηρεσιών στους χρήστες του δικτύου της Hellastron. Πρόκειται για ένα μεγάλο και καθόλου εύκολο εγχείρημα. Όλοι οι παραχωρησιούχοι εργάστηκαν συστηματικά για πάνω από έναν χρόνο, δαπανήθηκαν αρκετά χρήματα και το χρονοδιάγραμμα τηρήθηκε πιστά, παρά τις δυσκολίες που υπήρξαν λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας. Μέχρι στιγμής, όλα δουλεύουν ομαλά, με τους χρήστες να αντιλαμβάνονται ήδη τα ουσιαστικά οφέλη της διαλειτουργικότητας, αφού με έναν πομποδέκτη μπορούν να διασχίζουν και τα 2.145 χλμ. των αυτοκινητοδρόμων στην Ελλάδα. Η επιτυχία της πρώτης αυτής φάσης αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι έναν χρόνο μετά την επίτευξη της διαλειτουργικότητας οι κινήσεις σε σταθμούς διοδίων με πομποδέκτες άλλων εταιρειών από αυτή που λειτουργεί τον σταθμό (διαλειτουργικές διελεύσεις) αυξήθηκαν κατά 98%, δηλαδή σχεδόν διπλασιάστηκαν!

Θα μπορούσε στο πλαίσιο της καινοτομίας και της τεχνολογικής πρωτοπορίας,

να δούμε και σταθμούς αυτο-παραγωγής ηλεκτρισμού (τύπου net-metering) στο οδικό δίκτυο;

Στα πλαίσια της αντιμετώπισης των θεμάτων περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης (ESG) τα μέλη της Hellastron υλοποιούν σημαντικά επενδυτικά προγράμματα που έχουν σαν στόχο τη μείωση της απαιτούμενης ενέργειας για τη λειτουργία των αυτοκινητοδρόμων χωρίς όμως αυτό να έχει επιπτώσεις στο επίπεδο της προσφερόμενης υπηρεσίας προς τον τελικό χρήστη. Ενδεικτικά, τα μέλη της Hellastron υλοποιούν τη σταδιακή αντικατάσταση των κοινών λαμπτήρων που χρησιμοποιούνται για τον φωτισμό των υποδομών τους με λαμπτήρες εξοικονόμησης ενέργειας τεχνολογίας LED που μειώνουν δραματικά τις ανάγκες σε ενέργεια.

Στα στρατηγικά σχέδια των μελών της Hellastron περιλαμβάνονται και δράσεις που σχετίζονται με το net-metering και μάλιστα τα πρώτα πιλοτικά έργα έχουν εγκατασταθεί και βρίσκονται στο στάδιο της αξιολόγησης. Ως εκ τούτου, η αξιοποίηση της αυτο-παραγωγής ηλεκτρισμού ή ακόμα και της εικονικής αυτο-παραγωγής ηλεκτρισμού (virtual net metering) βρίσκεται πολύ ψηλά στην ατζέντα των στρατηγικών στόχων των μελών μας. Μέσα στην επόμενη διετία είναι σίγουρο ότι θα δούμε σημαντικά επενδυτικά προγράμματα προς αυτή την κατεύθυνση, κάτι που θα πολλα-

πλασιάσει τις συνολικές επενδύσεις που πραγματοποιούν τα μέλη μας και οι οποίες σήμερα ξεπερνούν τα 158 εκατομμύρια ευρώ τον χρόνο.

Άλλωστε οι συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί την παρούσα χρονική στιγμή με την εκτίναξη του κόστους της ενέργειας για τη λειτουργία και συντήρηση των αυτοκινητοδρόμων επιβεβαιώνει τη σκοπιμότητα και την αναγκαιότητα υλοποίησης προγραμμάτων αυτο-παραγωγής ηλεκτρισμού.

Θα ήθελα να επιμείνω στο θέμα των διοδίων και να σας ρωτήσω πόσο εφικτό είναι, κατά τη γνώμη σας, να δούμε στην Ευρώπη και στη χώρα μας διόδια που θα λειτουργούν με βάση τις περιβαλλοντικές χρεώσεις.

Στο ελληνικό οδικό δίκτυο κυκλοφορεί ένας μεγάλος αριθμός οχημάτων -κυρίως βαρέα οχήματα- τα οποία ρυπαίνουν υπέρμετρα το περιβάλλον σε σχέση με τα πρότυπα και τα όρια που έχει θέσει η Ε.Ε. Στα πλαίσια αυτά η επιβολή ενός περιβαλλοντικού τέλους (όπως έχει γίνει σε πολλές χώρες της Ε.Ε.), θα αποτελούσε πράγματι ένα σημαντικό κίνητρο για την αντικατάσταση αυτών των οχημάτων, σταθμίζοντας πάντα και τις πιθανές επιπτώσεις που θα είχε η εφαρμογή του μέτρου στην ελληνική οικονομία.

Σε ό,τι αφορά στο τέλος διοδίου που πληρώνεται στους αυτοκινητόδρομους του δικτύου της Hellastron, τα έσοδα από αυτό χρησιμοποιούνται τόσο για

την κάλυψη του κόστους λειτουργίας και συντήρησης του αυτοκινητόδρομου όσο και για την αποπληρωμή του κόστους κατασκευής ή βελτίωσής τους. Επίσης, στην τιμή του διοδίου που πληρώνει ο τελικός χρήστης περιλαμβάνεται και ένα ιδιαίτερα σημαντικό ποσό που αντιστοιχεί στη φορολογική επιβάρυνση όπως αυτή προκύπτει από το υπάρχον φορολογικό πλαίσιο στη χώρα μας. Ως εκ τούτου, το τέλος διοδίου που εφαρμόζεται στο δίκτυο της Hellastron δεν μπορεί να καθορίζεται αποκλειστικά και μόνο από περιβαλλοντικούς όρους. Ακόμα και αν το περιβαλλοντικό τέλος ήταν κάτι πρόσθετο στο υπάρχον τέλος διοδίου, σήμερα δεν υπάρχει η δυνατότητα ελέγχου και χρέωσης του κάθε οχήματος με το ανάλογο περιβαλλοντικό τέλος, στους σταθμούς διοδίων από τους λειτουργούς.

Για τους λόγους αυτούς και σε ό,τι αφορά στο όποιο πρόσθετο περιβαλλοντικό τέλος, θα μπορούσε να αναπτυχθεί εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου ένας ολοκληρωμένος μηχανισμός καταγραφής οχημάτων και είσπραξης περιβαλλοντικών τελών για το σύνολο του οδικού δικτύου της χώρας μας, σύμφωνα π.χ. με τα ευρωπαϊκά πρότυπα (Euro 5, Euro 6, κ.λπ.). Η χρέωση των περιβαλλοντικών τελών θα μπορούσε να γίνεται βάση της διανυόμενης απόστασης (distance based) ή της κυκλοφορίας των οχημάτων σε προκαθορισμένες χωρικές ζώνες (zone based), όπως άλλωστε εφαρμόζεται και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Με ποιες ενέργειες διασφαλίζονται η συντήρηση, η ορθή λειτουργία και η ασφάλεια των αυτοκινητοδρόμων ειδικά αν λάβουμε υπόψη τις ακραίες καιρικές συνθήκες που επικρατούν εξαιτίας της κλιματικής κρίσης;

Η άρτια λειτουργία και συντήρηση ενός αυτοκινητόδρομου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον αρχικό σχεδιασμό και την ποιότητα κατασκευής του έργου, και η κατασκευή των οδικών υποδομών του δικτύου της Hellastron ανταποκρίνεται, και πολλές φορές ξεπερνά, τις πιο πρόσφατες ευρωπαϊκές τεχνικές προδιαγραφές εφαρμόζοντας πρωτοποριακές πρακτικές στον τομέα της λειτουργίας και συντήρησης. Η εφαρμογή αυτών των πρωτοποριακών πρακτικών για τη λειτουργία και συντήρηση του οδικού δικτύου της Hellastron σε συνδυασμό με την συμμετοχή άρτια εκπαιδευμένου προσωπικού και την προμήθεια του απαιτούμενου υλικότεχνικού εξοπλισμού διασφαλίζει στον μέγιστο

δυνατό βαθμό την αδιάλειπτη λειτουργία των αυτοκινητοδρόμων.

Η ύπαρξη περισσότερων από 100 περιπόλων οδικής ασφάλειας που κυκλοφορούν και εποπεύουν το σύνολο του δικτύου σε συνδυασμό με τη λειτουργία περισσότερων από 20 κέντρων διαχείρισης κυκλοφορίας (ΚΔΚ) τα οποία λειτουργούν αδιάλειπτα 24 ώρες το 24ωρο 365 ημέρες τον χρόνο, διασφαλίζει την άμεση ενεργοποίηση των μηχανισμών αντιμετώπισης οποιουδήποτε συμβάντος και την άμεση προστασία των χρηστών του δικτύου.

Σε ό,τι αφορά στη διατήρηση των υποδομών σε άριστη κατάσταση έχει αναπτυχθεί από τα μέλη μας ένας ολοκληρωμένος μηχανισμός για την άμεση αντιμετώπιση πιθανών βλαβών ή ζημιών στην υποδομή καθώς και για την έγκαιρη και προγραμματισμένη συντήρηση του συνόλου των στοιχείων που συνθέτουν το κάθε έργο. Άλλωστε, πιστεύουμε ότι αυτή η συνεχής και καθημερινή μας ενασχόληση για τη λειτουργία των αυτοκινητοδρόμων δημιουργεί την απαιτούμενη προστιθέμενη «Αξία» για τα διόδια που πληρώνουν οι χρήστες μας.

Προσωπικός στόχος η ανάδειξη της Hellastron ως θεσμικού συνομιλητή σε θέματα αναπτυξιακών στρατηγικών

Όμως υπάρχουν και περιπτώσεις όπου ακραίες καιρικές συνθήκες μπορούν να δημιουργήσουν σοβαρά ζητήματα στη λειτουργία των αυτοκινητοδρόμων, όπως συνθήκες βαριάς και συνεχούς χιονόπτωσης, έντονων πλημμυρικών φαινομένων ή και δασικών ή αστικών πυρκαγιών όπως αυτά που αντιμετωπίσαμε τα τελευταία τρία χρόνια και θα αντιμετωπίσουμε και στο μέλλον. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, το κύριο μέλημα των λειτουργών είναι η προστασία των χρηστών και των

οχημάτων τους, η άμεση πληροφόρηση των χρηστών, ο περιορισμός των επιπτώσεων και η άμεση αποκατάσταση της λειτουργίας της υποδομής μετά την υποχώρηση της σφοδρότητας των φαινομένων αυτών. Η παρουσία ακραίων φαινομένων τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας έχει δώσει τη δυνατότητα στους λειτουργούς των υποδομών να προσαρμόσουν ανάλογα τις διαδικασίες και τους μηχανισμούς αντίδρασής τους εξασφαλίζοντας τη συνεχή βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους. Παράλληλα, έχουν καταγραφεί και οι ανάγκες για πρόσθετα έργα προστασίας σε ευαίσθητα σημεία των αυτοκινητοδρόμων, ενώ παράλληλα προτείνεται και η ενσωμάτωση νέων πρακτικών και μέτρων στους Εγκεκριμένους Περιβαλλοντικούς Όρους των αυτοκινητοδρόμων για το άμεσο μέλλον.

Πόση σημασία αποδίδουν οι εταιρείες-μέλη της Hellastron στις έννοιες της Εταιρικής Υπευθυνότητας και του ESG;

Τα μέλη της Hellastron δίνουν ιδιαίτερη σημασία σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης, εκπονώντας ολοκληρωμένες στρατηγικές και υλοποιώντας δράσεις που καλύπτουν όλους τους σχετιζόμενους τομείς, που είναι η Κοινωνία, το Περιβάλλον, οι Εργαζόμενοι στα έργα και η συνεισφορά τους στην ελληνική Οικονομία.

Οι στρατηγικές εστιάζουν σε θέματα όπως αυτά της:

- Οδικής ασφάλειας και υπευθυνότητας απέναντι στην ανθρώπινη ζωή με πάνω από 450 δράσεις τα τελευταία χρόνια,
- Διασφάλισης υψηλού επιπέδου ταξιδιωτικής εμπειρίας για τους χρήστες του δικτύου της Hellastron,
- Προστασίας του περιβάλλοντος με στόχο τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος μέσω της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ηλεκτρικών οχημάτων, νέων υλικών φιλικών προς το περιβάλλον, συστηματικής ανακύκλωσης υλικών, εγκατάστασης και λειτουργίας υποδομών βιολογικού καθαρισμού, κ.ά.
- Υποστήριξης, ανάπτυξης και ανάδειξης των τοπικών κοινωνιών,
- Συνεχούς επένδυσης σε ένα ανθρωποκεντρικό εργασιακό περιβάλλον.

Για όλα αυτά τα θέματα έχουν υλοποιηθεί εκατοντάδες δράσεις με μετρήσιμα αποτελέσματα που επικυρώνουν τον κεντρικό ρόλο της καινοτομίας στη λειτουργία των αυτοκινητοδρόμων-μελών της Hellastron.